

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
STUDIA CROATICA

Na temelju članka 4. stavka 5. retka 4. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17) i Odluke o promjeni statusa Sveučilišnoga centra *Hrvatski studiji* u Sveučilišni odjel *Hrvatski studiji* (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-15), koju je donio Senat Sveučilišta u Zagrebu 17. siječnja 2017., Odluke o promjeni statusa Sveučilišnoga centra *Hrvatski studiji* u Sveučilišni odjel *Hrvatski studiji* od 17. siječnja 2017. (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-15), Odluke o imenovanju privremenih tijela Sveučilišnoga odjela Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu od 17. siječnja 2017. (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-16), 28. rujna 2017. (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-22), 14. studenoga 2017. (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-25) i 27. veljače 2018. (klasa 602-04/18-11/05, ur. broj 380-040/1-18-1) i članka 30. Pravilnika o ustroju i djelovanju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu od 12. rujna 2005. i 30. rujna 2008., koji se primjenjuje sukladno Odluci Znanstveno-nastavnoga vijeća Hrvatskih studija od 30. siječnja 2017. (klasa 640-01/2-17-0002, ur. broj 380-1/1-17-002), privremeno Znanstveno-nastavno vijeće Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu na 13. sjednici u XXVII. akademskoj godini održanoj 20. rujna 2019. pod točkom 8.a jednoglasno je donijelo

ODLUKU

- I. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu organizirat će znanstveni skup „Humanist u nehumano doba – život i djelo don Filipa Lukasa“ s međunarodnim sudjelovanjem u Kaštel Stariom od 29. do 30. travnja 2021.
- II. Pozivaju se Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu i Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu da budu suorganizatori međunarodnoga znanstvenoga skupa.

Obrazloženje

Doc. dr. sc. Vlatka Vukelić, predložila je 20. srpnja 2019. da Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu organiziraju znanstveni skup o hrvatskom zemljopiscu, geopolitičaru, povjesničaru, kulturnom djelatniku, svećeniku, pedagogu i iseljeniku prof. don Filipu Lukasu, u prigodi 150. obljetnice znanstvenikova rođenja.

Vodeći se idejom opće humanističke otvorenosti, ali i znanstvene kritičnosti, kao i društvenih propitkivanja, progovorili bismo o temi koja do sada u hrvatskoj javnosti nije zadovoljavajuće obrađivana. Iako je planirano skup posvetiti pojedincu prof. don Filipu Lukasu, ne može se izbjeći kontekstualizacija razdoblja u kojima je živio i radio te time tema obrade znanstvenoga skupa postaje šira. U hrvatskoj historiografiji primjetna je oskudica relevantnih istraživanja i kritičko-znanstvenoga promatranja o Filipu Lukasu (Kaštel Stari, 29. travnja 1871. – Rim, 26. veljače 1958.) što se očituje i u nedostatku radova na tu temu.

Prof. don Filip Lukas često se uspoređuje sa znanstvenicima poput Milana Šufflaya i Ive Pilara, jer je u svome djelovanju posebno naglašavao zapadnoeuropski karakter hrvatske kulture, dok nam njegova ostavština predstavlja jasno definiranu hrvatsku političku misao.

Lukas je bio najdugovječniji predsjednik Matice hrvatske (1928.–1945.), zemljopisac, povjesničar, teolog, profesor na gimnaziji u Sušaku i na Trgovačkoj akademiji u Zagrebu,

ravnatelj Trgovačke akademije u Rijeci, docent za ekonomsku geografiju na Visokoj tehničkoj školi u Zagrebu, a kad je 1920. u Zagrebu osnovana Visoka komercijalna škola (današnji Ekonomski fakultet), Lukas je postao njezinim redovitim profesorom. Tri puta bio je i dekan te visokoškolske ustanove. Autor je mnogih znanstvenih i stručnih radova te suautor atlasa. Za znanost je posebno važan, jer je pisao i o geopolitici, koja se tada profilirala kao nova znanstvena disciplina.

Godine 1945. izbjegao je iz Hrvatske, a komunističke vlasti su ga u izočnosti osudile na smrt. Županijski sud u Zagrebu godine 2017. poništio je presudu iz godine 1945.

Prije nepune tri godine uređen je arhiv Filipa Lukasa u Papinskom hrvatskom zavodu svetoga Jeronima u Rimu, gdje je don Filip Lukas proveo najdulje vrijeme svoje emigracije i posljednje dane svoga života. Taj arhiv još nije do kraja obrađen ni predstavljen javnosti. Dio rezultata rada na tom arhivskom gradivu planiramo predstaviti kroz izlaganja i radove sudionika na predmetnom znanstvenom skupu u povodu 150. obljetnice Lukasova rođenja.

Doktorandica doktorskoga studija povijesti Hrvatskih studija Karolina Vidović Krišto u arhivu Svetoga Jeronima godine 2017. skenirala cijelu arhivsku ostavštinu Filipa Lukasa i uredila je u digitalnom formatu. Tom je prilikom pronašla i oporuku don Filipa Lukasa u kojoj, među ostalim, stoji: „Ako bih umro izvan domovine Hrvatske u koju ja ubrajam i Dalmaciju gdje je prva sredovječna Hrvatska osnovana, moja je želja da se moj tjelesni prah prenese pa da ondje počiva, gdje sam ga i primio.“

Za svojega boravka u Rimu doktorandica Vidović Krišto pokazala je oporuku ravnatelju Zavoda uz želju da se ispuni posljednja volja don Filipa Lukasa. Do sada je na tu temu obavljeno nekoliko razgovora. Prema dosadašnjem tijeku pripremnih radnji, prenošenje posmrtnih ostataka don Filipa Lukasa iz Rima u njegov rodni Kaštel Stari moglo/trebalo bi se ostvariti uoči održavanje planiranoga znanstvenoga skupa.

Osim želje za povijesnom istinom, rasvjetljavanjem nekih nedoumica te prikazom života intelektualca u nehumana vremena, postoji inicijativa da se na isti dan (29. travnja 2021.) o 150. obljetnicu Lukasova rođenja, upriliči dostojanstven obred pokopa posmrtnih ostataka u Kaštel Starom, uz svetu Misu zadušnicu i opcionalnu svečanost otkrivanja spomenika don Filipa Lukasa. U ovom postupkom Hrvatski studiji organizacijski i financijski ne sudjeluju.

Organizacija ovoga međunarodnoga znanstvenoga skupa zahtjeva institucionalna i izvaninstitucionalna financijska sredstva, o čemu će se odlučiti kad inicijator sastavi troškovnik.

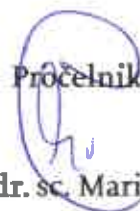
Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je prijedlog i odlučilo kao u izrjeci.

U Zagrebu, 20. rujna 2019.

Klasa: 640-01/19-2/0009

Ur. broj: 380-1/1-19-039

Pročelnik

izv. prof. dr. sc. Mario Grčević

Dostaviti:

1. Nastavno osoblje
2. Znanstveni zavod
3. Pismohrana